

NECESSITAT DE L'ÈTICA PER A LA REPRODUCCIÓ ASSISTIDA?

Alba Torres

Estudiant de l'Institut de la Bisbal

Tant el món com l'ésser humà actualment es troben en evolució respecte a les noves tecnologies, però tot avenç tecnològic significa una responsabilitat en quant a les conseqüències que comportarà. L'avenç tecnològic suposa que tot el que és imaginable és realitzable la qual cosa ens pot portar a pensar en la possibilitat de l'existència d'una ment amb una imaginació perversa i que per tant, pugui fer realitat, gràcies a l'avenç tècnic, les seves perversitats. Davant d'aquesta idea cal repensar l'avenç tècnic dintre una marc de responsabilitat ètica.

En aquest punt d'inflexió és on podem observar que a l'ésser humà li manca el sentit de l'ètica, li falta moderació per saber veure si aquests nous descobriments tècnics com la reproducció assistida i la selecció genètica dels embrions comencen a sobrepasar els marges de la moral i l'ètica humana, o bé si dins d'un lapse de temps pot tenir conseqüències problemàtiques.¹ Per aquest motiu, l'ètica intervé en molts àmbits de la ciència, ja que aquesta troba tècniques per a solucionar qualsevol problema però no exposa quins límits no ha de creuar. L'ètica actua com a limitant de la ciència i s'encarrega que aquesta tingui un desenvolupament complet però alhora moral i ètic. La ciència sap donar solucions momentànies a problemes immediats però no sap adonar-se dels efectes adversos que comportarà. Qui s'encarrega d'aquests problemes és l'ètica, que actua com una espècie de corrector de la ciència, o bé desfà tots aquells embolics que causa o bé intenta preveure'ls.

Com ja he mencionat, l'ètica limita a la ciència per tal de donar un àpex de moralitat a tot avenç científic-tecnològic, tot i que l'ètica ens ajuda en l'àmbit científic a evitar problemes morals,

¹ ROMÁN, B. (2002). "Hacia una ética para la genética". A: *Bioètica & debat*, pàg 1-6.

la ciència mai podrà avançar plenament si l'ètica l'està limitant constantment, no és compatible un món ètic amb món en constant i total evolució tècnica i científica; hi ha qui troba totalment immoral qualsevol mètode de reproducció assistida, però també hi ha qui pensa que la vida és plenament evolució científica, i que per tant no posa cap dubte sobre la reproducció assistida si aquesta ens ajuda a avançar.

Per altra banda, mai sabrem amb certesa si allò que actualment regeix i limita l'ètica realment hauria fet cap mal moral, pot ser que a vegades s'exerceixi una preocupació excessiva sobre els valors morals, i que això comporti un important endarreriment de la ciència i de la tècnica, que ens priva d'una evolució científica important. Tot plegat una mica paradoxal, sembla que l'ètica ens hagi de salvar de les possibles perversitats de la ciència però a l'hora les seves limitacions semblen que impedeixen el desenvolupament de la ciència.

Cal dir que l'ètica també regeix drets com la **llibertat d'elecció**, que dictamina que cada individu té la llibertat d'escollir el que vol, i la **llibertat de decisió**, que al·lega que cada persona és l'única responsable de decidir el que fa amb la seva vida. Dit això i entrant en el camp de la maternitat subrogada, sembla contradictori que alhora que l'ètica la prohibeix pel fet que s'utilitza un cos humà i una transacció econòmica i que al mateix temps al·legui que cada persona pot fer allò que li sembli amb la seva vida.

En aquest punt poden citar el materialisme cultural que explica l'organització social al·legant que la societat es desenvolupa en direcció a la producció de beneficis,² ja que és l'economia el que mou la societat. Si bé existeixen donacions de gàmetes

² "BUNGE, M. (1981). A: *Materialismo y ciencia*. Ed: Laetoli.

altruistes, aquest percentatge és molt baix. És cert que a Espanya, segons la Llei 14/2006³ no es paga per la donació d'òvuls en si, però sempre es dóna una compensació a la donant que oscil·la entre els 600 i els 750 € per les molèsties físiques i com a compensació per les consultes a clíniques de fertilitat. Des del punt de vista del materialisme cultural, aquestes donacions haurien de ser compensades econòmicament, ja que seria necessària la compensació econòmica per tal que amb la realització d'aquesta tècnica es produís un benefici. Fent una anàlisi materialista, si no s'hagués de pagar la quantitat de diners que comporta un tractament de fertilitat aquestes acabarien extingint-se, pel sol fet que no produirien cap mena de benefici. També es troba el donant "estàndard" que fa la donació per interès econòmic. Si a aquesta majoria de donants se'ls negués la compensació econòmica, a mesura que anés passant el temps deixarien de realitzar aquesta donació i finalment la donació de gàmetes s'acabaria realitzant per la minoria de donants altruistes, la qual cosa significaria, l'extinció de les donacions, ja que no subsistiria amb una petita minoria de donants.

Dins d'aquest apartat cal fer una menció important a Karl Marx i consegüentment una anàlisi des de la seva filosofia. La doctrina Marxista és partidària de defensar que la matèria és l'origen de tota realitat i que és superior i independent a la

consciència i a qualsevol element espiritual; tot allò existent ha de tenir, estrictament, un origen físic i com a conseqüència la consciència deriva d'aquest origen material. A partir d'aquest punt, podem especular que segons el materialisme dialèctic⁴ de Marx, si la matèria és l'origen de tota realitat i és superior a la consciència, els valors morals que trobem en aquesta també són inferiors a la matèria. Com a matèria podem entendre qualsevol benefici que sorgeixi d'una tècnica de reproducció assistida, i per tant, sempre serà més important treure un benefici material que no pas els valors morals que es puguin veure afectats en el rerefons d'aquesta tècnica.

Moltes reivindicacions sobre la reproducció assistida són per part del gènere femení. Cal dir que el feminisme ha avançat amb un pas agegantat els darrers anys. Tot i això, encara no es troba en el seu auge, i és aquesta la causa de tots els dubtes dels membres del feminisme.

El feminisme és un moviment de defensa de la igualtat de la dona enfront de l'home, però en aquesta doctrina existeixen diverses maneres de percebre la situació de la dona; podem trobar des d'un feminisme totalment radical fins a un feminisme molt més liberal. Així doncs, podem deduir que existiran una gran diversitat de punts de vista feministes sobre els mètodes de reproducció assistida.

En primer lloc, el feminisme liberal considera la reproducció assistida un mètode d'alliberació, ja que permet desvincular a la dona de la necessitat d'un home en la seva vida per ser mare. Contràriament trobem el grup radical que percep la reproducció assistida com un mètode d'opressió a la dona, al-

³ Ley 14/2006, sobre las técnicas de reproducción humana asistida; capítulo II, artículo 5 "Donantes y contratos de donación":

1. La donación de gametos y preembriones para las finalidades autorizadas por esta Ley es un contrato gratuito, formal y confidencial concertado entre el donante y el centro autorizado.

3. La donación nunca tendrá carácter lucrativo o comercial. La compensación económica resarcitoria que se pueda fijar sólo podrá compensar estrictamente las molestias físicas y los gastos de desplazamiento y laborales que se puedan derivar de la donación y no podrá suponer incentivo económico para ésta.

⁴ Es defineix el materialisme dialèctic com a aquella corrent filosòfica que proposa un origen material per a tot allò existent, i un origen de la consciència derivat d'aquests elements materials.

legant que fomenta el caràcter conservador del paper de la dona com a mare. Tot i això, el problema no recau realment en la reproducció assistida en si, el problema sorgeix amb “el context social discriminador i competitiu en el qual han sorgit i es practiquen”⁵

El vertader sentit i objectiu d'aquest article és arribar a concloure si realment es necessita l'ètica per a regular aspectes de la nostra vida com la reproducció assistida, i donar-ne una opinió pròpia.

És cert que l'ètica actua com a un clar limitant per a la ciència, però tot i aquestes limitacions, la ciència es troba en un punt d'avenç molt important, no arriba a inhibir-la. A més, tot i que la ciència no es troba en la seva plenitud a causa d'aquests límits ètico-*legals*, és preferible que es mantingui així si això ha de significar un avenç científic moderat i prudent.

Per altra banda, el raonament materialista és totalment acceptable, jo en sóc partidària; l'economia és el factor que mou el món i molta gent veu en la donació de gàmetes un recurs econòmic. Si la donació de gàmetes no tingués un rerefons econòmic, baixaria l'oferta de gàmetes amb una demanda igual o superior.

La reproducció assistida ha donat una àmplia llibertat a la dona, i trobo que quan una dona acudeix a una clínica de fertilitat, realment vol un fill. La consulta a la clínica és fruit d'una meditada decisió i no d'una obligació del sistema. Tota dona és lliure d'escollir si vol o no ser mare, i trobo una mica egoista acusar al sistema de voler reprimir-les quan l'única cosa que s'està fent és permetent que ho puguin fer si així ho vol.

Considero la reproducció assistida un mètode apropiat per solucionar l'esterilitat o per preveure possibles malalties de l'embrió, sempre i quan es realitzi amb aquestes finalitats i no per concebre el fill “perfecte”.

L'ètica és necessària, és l'element que complementa la ciència, és necessària igual que les lleis que poden legislar en un país. Sabem que existeixen, no tothom hi està d'acord, però tots sabem que un món sense lleis, seria un complet caos. Així doncs, igual que es necessiten aquestes lleis per evitar un món caòtic, també es necessita l'ètica i més en concret, la **bioètica**, per a evitar un *caos científic*.

5 PUIGPELAT MARTÍ, F. (2004). “El feminismo ante las técnicas de reproducción asistida”. A: *Feminismo y las técnicas de reproducción asistida*. Ed: Aldaba, pàg 72-75.

